

HAKA

Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine

Töökaitse OÜ
Töötervishoiu ja -kaitse õppekavarühm

HINDAMISARUANNE

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks“

2023

Täienduskoolitusasutuse nimi (jur)	Töökaitse OÜ
Veebilehe aadress	https://tookaitse.com/
Kontaktisik koolitusasutuses	Laura Arland. Telefon: 55608711
Hindamiskomisjon	Pille Saar – komisjoni esimees Alar Seiler – komisjoni liige Marge Vaikjärv – komisjoni liige
Hindamisperiood	Aprill – oktoober 2023
Valimi õppekavad	1. Töötervishoiu- ja tööohutuslane väljaõppekoolitus töökeskkonnavolinikele ja nõukogu liikmetele 2. Töökeskkonna riskianalüüsi koostamine

HINDAMISVALDKONDADE HINNANGUTE KOONDTABEL

Hindamisvaldkonnad	Koondhinnang hindamisvaldkonnale
1. Õppekava ja õppekavaarendus	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
2. Õppimine ja õpetamine	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
3. Koolitajad	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
4. Ressursid	<i>Nõuded on täidetud</i>

Sisukord

Sissejuhatus	3
Töötervishoiu ja -kaitse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes	5
I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS	5
II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE	12
III KOOLITAJAD	17
IV RESSURSID	19

Sissejuhatus

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine on täienduskoolitusasutuse õppekavade ning nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse hindamine õppekavarühmas. Hindamist teostab Eesti hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi HAKA). Hinnatakse, kas kvaliteet vastab [täiskasvanute koolituse seaduses](#) (TäKS) ja [täienduskoolituse standardis](#) määratletud täienduskoolituse kvaliteedi nõuetele ning [HAKA juhendis](#) sätestatud kvaliteedikriteeriumitele.

Hindamise eesmärgiks on anda täienduskoolitusasutusele soovitusi õppe kvaliteedi parendamiseks õppekavarühmas ja tunnustada parimat kvaliteeti.

Hinnatavate õppekavade valiku on teinud HAKA asutuse veebilehel olevate koolituspakkumiste seast. Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusid õppe kvaliteedi parendamiseks. Komisjoni töö aluseks on täienduskoolitusasutuse esitatud õppekavarühma eneseanalüüs ja selle lisad, asutuse veebilehel olev teave ning vestlustel kogutud informatsioon.

Õppekavade ja õppe kvaliteeti analüüsitakse **4 hindamisvaldkonna** alla kuuluva **8 kriteeriumi** lõikes. Kriteerium on nõue, mille täitmist hinnatakse. Kriteeriumite all on toodud **suunised**, mis sisaldavad näiteid selle kohta, mida kriteeriumi hindamisel arvesse võetakse.

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- koolitajad,
- ressursid.

Hindamiskomisjon toob oma aruandes iga hindamisvaldkonna lõikes välja tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamasti kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitusid** viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.

- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitusel arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mitteamarvestamine on koolitusasutuse otsustada. Arenguvõimalused ei mõjuta lõpphinnangu kujunemist.

HAKA täienduskoolituse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni hinnanguid hindamisvaldkondadele ja hindamisaruandes välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning võtab vastavalt **HAKA juhendis** sätestatud põhimõtetele vastu ühe järgmistest hindamisotsustest: a) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise ja talle on antud kvaliteedimärk; b) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise; c) asutus ei ole positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamist.

ÜLEVAADE HINDAMISPROTSESSIST

Hindamiskomisjon sai asutuse õppekavarühma eneseanalüüsi koos lisadega 10.05.2023

Tagasiside asutuse eneseanalüüsi aruandele:

Töökaitse OÜ esitas eneseanalüüsi 10.05.2023 (kahepäevase hilinemisega). Dokument on täidetud üldsõnaliselt, lakooniliselt ning komisjonil oli raskusi sellest hindamisaruande jaoks vajalikku informatsiooni kätte saada. Ühtlasi esines analüüsis palju õigekirjavigu. Eneseanalüüsis (edaspidi **EA**) ja asutuse kodulehel olevad õppekavad sisaldavad kohati vasturääkivat infot. Seetõttu oli oluline puuduolev info saada veebivestluse ja lisamaterjalide näol.

Vestlus asutuse esindajatega toimus 25.05.2023

Komisjon saatis esmase hindamisaruande asutusele 9.06.2023.

Asutus saatis oma kommentaarid komisjonile 15.06.2023.

Komisjon esitas lõpliku aruande HAKAle 19.06.2023.

Täienduskoolituse hindamisnõukogu otsustas aruande komisjonile täiendamiseks tagasi saata, viidates vajadusele vaadata üle hinnangud 23.08.2023

Komisjon saatis täpsustatud hindamisaruande asutusele 7.09.2023

Asutus saatis oma kommentaarid muudetud aruande kohta 13.09.2023. Asutus viitas muuhulgas sellele, et õppekavad, millest komisjon hindamisel lähtus, olid alla laetud päev enne eneseanalüüsi aruande esitamist HAKAle. Tagamaks asutuste võrdne kohtlemine, otsustas HAKA lisada täiendava eksperdi komisjoni koosseisu ning paluda komisjonil vaadata aruanne üle, lähtudes õppekavaversioonidest, mis olid asutuse veebilehel pärast eneseanalüüsi aruande esitamist.

Komisjon saatis aruande asutusele uuesti faktikontrolli 6.11.2023

Asutus esitas omapoolsed kommentaarid: 14.11.2023

Komisjon esitas lõpliku aruande HAKAle 20.11.2023

HAKA esitas lõpliku hindamisaruande asutusele 21.11.2023

TÕENDID

Komisjoni hindamisaruanne põhineb järgmistel tõenditel:

- Koolitusasutuse eneseanalüüsi aruanne 10.05.2023

- Töökaitse OÜ õppekorralduse alused alla laaditud 09.05.2023.
- Õppekava “Töökeskkonna riskianalüüsi koostamine” alla laaditud 26.09.2023.
- Õppekava “Töötervishoiu - ja tööohutusalaane väljaõppekoolitus töökeskkonnavolinikele ja nõukogu liikmetele” alla laaditud 26.09.2023.
- Töökaitse OÜ koolituse kvaliteedi tagamise alused alla laaditud 09.05.2023.
- Töökaitse OÜ esitatud lisadokumendid (lektori diplomi koopia, tagasiside küsimustiku näidis, testi näidis) 19.05.2023.
- Veebiintervjuu protokoll, vestlus 25.05.2023

Töötervishoiu ja -kaitse õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

1. Õppekavad on ajakohased ja nende arendusprotsess on tõenduspõhine.

Suunised: Asutusel on olemas õppekavade väljatöötamise ja arendamise põhimõtted ja neid rakendatakse praktikas. Õppekava on välja töötatud sihtrühma ja/või tööturu vajadustest lähtuvalt. Kus võimalik, toetatakse valdkondlikele uuringutele (nt OSKA), ja kus asjakohane, lähtutakse valdkondlikest regulatsioonidest (nt määrused, rahvusvahelised standardid) või kutsestandarditest. Asutuses vaadatakse regulaarselt üle õppekavad, selgitatakse välja nende arenguvajadused, kasutades õppijate, koolitajate jt osapoolte (nt tööandjad) tagasisidet, ning uuendatakse õppekavasid, püüeldes parima kvaliteedi poole. Potentsiaalsele õppijale kättesaadav informatsioon veebilehel või muul avalikkusele kättesaadaval meediaplatformil õppekava kohta on asjakohane.

ANALÜÜS

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur valis täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamiseks välja Töökaitse OÜ (edaspidi *koolitusasutus*) kaks õppekava:

1. “Töötervishoiu- ja tööohutusalane väljaõppekoolitus töökeskkonnavolinikele ja nõukogu liikmetele” (edaspidi **volinike koolitus**) 24 akadeemilist tundi;
2. “Töökeskkonna riskianalüüsi koostamine”, (edaspidi **riskianalüüsi koolitus**) 30 akadeemilist tundi.

Õppekavade (edaspidi **ÕK** vastavalt ainsuses või mitmuses) hindamisel kasutati koolitusasutuse esitatud dokumente ja veebivestlusel koolitusasutuse juhilt saadud infot. Veebivestlus viidi läbi ainult asutuse juhiga, teistel koolitajatel ei olnud ajalisel võimalik vestlusel osaleda.

Tuginedes veebiintervjuule koolitusasutuse juhiga töötati volinike koolituse ÕK välja 2014. aastal ning riskianalüüsi õppekava 2-3 a tagasi. Mõlemad ÕK-d on välja töötatud lähtudes “Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse” (edaspidi **TTOS**) ja selle rakendusaktides olevatest nõuetest. Koolitusasutusel on olemas ÕK-de väljatöötamise alused, milleks EAs ja ÕK-sid tutvustava info põhjal on ülalmainitud TTOS ja selle rakendusaktid, Tööinspektsiooni aastaaruanded, valdkonna statistilised andmed, EL direktiivid, OSHA, ILO, WHO jm.

ÕK-de välja töötamisel arvestati ettevõtete koolituse vajadusega. Veebivestlusel sai komisjon info, et ÕK-de loomiseks saadi sisendit sellistelt ettevõtetelt nagu Orkla ja Eesti Ettevõtlikuskõrgkool Mainor. ÕK-de väljatöötamisse kaasati nii EA-s nimetatud koolitajad kui ka Mainori kõrgkooli logistikajuht. Komisjon kasutas hindamise dokumentidena ka koolitusasutuse veebileheküljel olevaid dokumente „Töökaitse OÜ õppekorralduse

alused“ ja “Töökaitse OÜ koolituse kvaliteedi tagamise alused“ (edaspidi **asutuse sisedokumendid**). Seal on välja toodud, et ÕK-de väljatöötamise aluseks on TTOS ja tervise ja tööministri 22.11.2018. a määrus nr 50 „Töökeskonnnavoliniku, töökeskonnannõukogu liikme ja esmaabiandja koolituse ja täienduskoolituse kord täienduskoolitusasutuses“ (edaspidi määrus nr 50). Samuti on dokumentides viidatud, et õppekavade väljatöötamisel on lähtutud täiskasvanute koolituse seadusest (edaspidi **TÄKS**) ja haridus- ja teadusministri 19.06.2015. a määrusest nr 27 „Täienduskoolituse standard“ (edaspidi **TKS**).

Vestlusest koolitusasutuse juhiga selgus, et ÕK-de materjale uuendatakse vastavalt seaduse muudatustele. Loengumaterjalid, slaidid vaadatakse üle enne igat koolitust, seda teeb asutuse juht. EA-s on välja toodud, et ÕK-des sõnastatud õppemeetodid ja õpiväljundid ei muutu. Koolitaja korrigeerib õppematerjale vastavalt muutunud seadusandlusele või võtab koolituse ajal arvesse koolitatavate töökeskkonna iseärasusi (näiteks töötukassast tulevad õppurid, kontoritöötajad vs spetsiifilises töökeskkonnas töötajad). Vestlusel asutuse juhiga selgus, et näiteks riskianalüüsi koolituse ÕK teemadesse on lisatud bioloogilised ohutegurid, tulenevalt koroonaviiruse pandeemiast.

Asutuse veebilehel koolituse kohta käiv info on õppijale kättesaadav ning enamjaolt asjakohane. ÕK-de tutvustavates materjalides on siiski erinev info koolituse lõpetamise tingimuste kohta (täpsemalt on vasturääkivused avatud kriteeriumis 5).

Vestlusel asutuse juhiga selgus, et ÕK arendamise jaoks ei küsita tagasisidet õppe sisu, õppemeetodite ja hindamise kohta. Küsitakse vaid üldiseid küsimusi koolituse korralduse ja rahulolu kohta, kas materjalid olid arusaadavad ja koolitaja meeldiv.

Arenguvõimalused

1. Komisjon soovib täiendada tagasiside küsimustikku õppe sisu, õppemeetodeid ja hindamist puudutavate küsimustega ning integreerida tagasiside tulemused süsteemselt õppekavade arendusprotsessi.

2. Õppekava erinevad osad moodustavad sidusa terviku. Õpiväljundid vastavad õppekava eesmärgile ja sisule ning on õppekavas planeeritud õppeaja ja meetoditega saavutatavad.

Suunised: Õpiväljundid kirjeldavad koolituse lõpuks omandatavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning nende saavutamist õppija poolt on võimalik kas koolituse käigus ja või selle lõpus hinnata. Kus asjakohane, vastavad õpiväljundid valdkonna kutsestandardi ja/või regulatsiooni nõuetele ([täienduskoolituse standard § 2 lg 2](#)).

Õppekava erinevad osad – pealkiri, eesmärk, õpiväljundid, õpingute alustamise tingimused (sh digiõppes osalemiseks vajalikud nõuded), õppesisu, õppemeetodid, hindamine, õppemaht – on omavahel kooskõlas ja moodustavad sidusa terviku ning võimaldavad koolituse sihtrühmal ettenähtud ajaga saavutada õpiväljundid.

ANALÜÜS

Komisjoni hinnang volinike täienduskoolituse õppekava erinevatele osadele.

Volinike täienduskoolituse nimetus ÕK-s on "Töötervishoiu- ja tööohutuslane **väljaõppekoolitus** töökeskkonnavolinikele ja nõukogu liikmetele". Määrus nr 50 § 2 lg 3 kohaselt korraldatakse **täienduskoolitus** töökeskkonnavolinikele ja töökeskkonnannõukogu liikmetele. Koolituse nimetuses on kasutatud vana määruse redaktsiooni sõnastust. Komisjon leiab, et täienduskoolituse nimetus peab vastama määruses nr 50 § 2 lg 3 välja toodule. Muus osas vastab ÕK pealkiri sisule.

Õppekava pealkiri ja eesmärk on omavahel kooskõlas, va pealkirjas olev keeleline ebatäpsus viitega väljaõppekoolitusele. Koolituse eesmärgiks on anda teadmised töötervishoiu ja tööohutuse korraldamisest, riskide tuvastamisest ning oskusest tulla toime tööõnnetuste ja kutsehaiguste uurimisega, töökeskkonna sisekontrolliga jm tegevustega ettevõtte töötervishoiu- ja tööohutuse tagamiseks.

ÕK on põhiliselt välja töötatud TTOS-i ja selle rakendusaktide alusel. Õpiväljundite (edaspidi **ÕV**) saavutamiseks käsitletavat teemat on võetud seadusandlusest. ÕK kogumaht on 24 tundi auditoorset tööd. Koolitus on jaotatud 9 teema vahel, kuid teemade lõikes ei ole välja toodud nende osakaalusid. Õppemeetodid on EA-s kirjeldatud ja sobivad ÕK-s olevate teemade edasi andmiseks. Antud ÕK-s on õppemeetoditeks loengud, sellele järgnevad arutelud, situatsioonülesanded, rollimängud, rühma- või iseseisev töö. ÕK-s kirjeldatud õppemeetodid sobivad koolitusel olevate teemade läbimiseks ja ÕV-d kirjeldatavate teadmiste edasi andmiseks.

Volinike ÕK-s on sõnastatud 7 õpiväljundit. TÄKS § 2 lg 2 kohaselt peavad ÕV-d olema sõnastatud õppekava läbimiseks vajalikul miinimumtasemel ning olema hinnatavad ja mõõdetavad. Volinike ÕK õpiväljundid ei anna komisjoni hinnangul piisava selgusega edasi TTOS § 17 lg 5 olevaid töökeskkonnavoliniku kohustusi ja pädevust tööülesannete täitmisel. Voliniku ülesandeks on jälgida ettevõtte töökeskkonda, et see oleks ohutu ning täidetakse töötervishoiu ja tööohutuslaseid nõudeid. See tähendab, et volinik peab olema kursis töötervishoiu ja tööohutuslase seadusandlusega, olema võimeline tuvastama rikkumised ja tegema ettepanekud puuduste kõrvaldamiseks. Töökeskkonnavolinike õppekava õpiväljundite sõnastamisel tuleks selgemalt lähtuda seaduses kehtestatud töökeskkonnavolinike kohustustest (TTOS § 17 lg 5 punktid 1-6) ning kohustustest väljapoole jäävad teemad võib jätta õpiväljunditest välja või kajastada neid teadmiste tasemel. See tähendab, et kohustuslikega otseselt kokku langevad õpiväljundid on soovitatav sõnastada "oskab" ja "rakendab" tasemel ning töökeskkonnavoliniku kohustustest väljapoole jäävad teemad "teab" tasemel.

Komisjon soovib üle vaadata ja korrigeerida Volinike ÕK õpiväljundid, võttes arvesse järgmised märkused:

1. õpiväljund: Tunneb seadusandlust, tööandja ja töötaja kohustusi, õigusi ja vastutust.

Tulenevalt seadusest on töökeskkonnavolinikul kohustus tunda töötajale kohustuslike juhendeid ja õigusakte (punkt 4). Soovituslik on lisada õpiväljundisse täpsustus "töötajatele kohustuslike juhendite" kohta.

2. õpiväljund: Oskab tuvastada töökeskkonna ohutegurid, anda hinnangut riskitasemele ja välja töötada ennetamise meetmed.

Töökeskkonnavoliniku kohustuste hulka ei kuulu töökeskkonna ohutegurite riskitaseme hindamine ja ennetavate meetmete väljatöötamine. Kui on soov see teema õpiväljundina sisse jätta, siis võiks see olla järgnev: "teab töökeskkonna ohutegurite liike ja nende mõju hindamise põhimõtteid".

3. õpiväljund: Oskab anda hinnangut riskianalüüsi kvaliteedile ja läbi viia töökeskkonna sisekontrolli.

Töökeskkonnavoliniku kohustuste hulka ei kuulu riskianalüüsi kvaliteedi hindamine ja töökeskkonna sisekontrolli läbiviimine. Tulenevalt määruses nõutud koolitusteemadest on töökeskkonnavolinikul vajalik teada, mis riskianalüüs on, mida see sisaldab ja milleks kasutatakse, kuid eraldi õpiväljundi sõnastamine ei ole vajalik.

4. õpiväljund: Oskab kaasata töötajaid ja korraldada tööandja ja töötajate koostööd ohutu töökeskkonna nimel.

Kuna töökeskkonnavoliniku kohustuste hulka kuulub jälgimine, et töötajad saaksid töetervishoiu ja tööohutuse valdkonnas vajalikud teadmised, juhendamise ja väljaõppe (punkt 5), kuid puudub vajadus ise nimetatud tegevusi läbi viia, siis puudub otseselt vajadus omandada koolituse raames ka töötajate kaasamise ja koostöö korraldamise oskus. Voliniku kohustus ei ole mitte niivõrd oskus kaasata, vaid rakendades oma tööohutuslaseid teadmiseid monitoorida töökeskkonda ning teha vajadusel ettepanekuid ohu kõrvaldamiseks või riskide vähendamiseks.

5. õpiväljund: Võimeline anda hinnangut töökeskkonnaalastele dokumentidele ja osaleda tööõnnetuste ja kutsehaiguste uurimisel.

Töökeskkonnavolinikul on kohustus osaleda tööõnnetuse toimunud tööõnnetuse ja kutsehaigestumise uurimisel (2). Jääb ebaselgeks, mida on väljundi sõnastamisel silmas peetud töökeskkonnaalastele dokumentidele hinnangu andmisega. Kui lähtutud on kohustusest teavitada ohuolukorras või töökeskkonnas avastatud puudustest ja nõuda nende kõrvaldamist (3), siis on soovitatav õpiväljund ümber sõnastada. Komisjon soovib kasutada sellist sõnastust, mis väljendaks seda, et koolitusel osaleja oskaks kasutada asjakohaseid dokumente tööõnnetuste ja kutsehaiguste uurimisel. Töökeskkonnavolinik on töötajate esindaja töetervishoiu ja tööohutuse küsimustes, kes aitab välja tuua ja tööandjale edastada probleeme.

6. õpiväljund: Oskab valida isikukaitsevahendid ja suunata töötajaid tervisekontrolli.

Töökeskkonnavoliniku kohustus ei ole valida isikukaitsevahendeid ega suunata töötajaid tervisekontrolli, mistõttu võib selle väljundi volinike õppekavast välja jätta. ÕK-s ei ole ka ette nähtud sellise õpiväljundi saavutamise hindamine.

7. õpiväljund: Oskab korraldada töötajate juhendamist ja kontrollida ohutusnõuete täitmist.

Töötajate juhendamine ei ole töökeskkonnavoliniku kohustus. Küll aga on töökeskkonna volinikul kohustus jälgida, et töökohas oleksid rakendatud töetervishoiu ja tööohutuse abinõud ning et töötajad oleksid varustatud töökorras isikukaitsevahenditega (1) ning jälgida, et töötajad saaksid töetervishoiu ja tööohutuse valdkonnas vajalikud teadmised, juhendamise ja väljaõppe. Seega on soovitatav väljund ümber sõnastada, näiteks "tuvastab

töökeskonnas töötervishoiu-tööohutuse abinõude rakendamist ja isikukaitsevahenditega varustatust ning kõrvalekaldeid".

Õpiväljundite hindamiseks tuleb kasutada asjakohased meetodeid. Hindamismeetodina on kasutusel test, mille abil ei ole võimalik kõiki ÕK-s nimetatud ÕV-ite saavutatust kontrollida. Komisjon toob välja, et enamus ÕV-itest (2-7) on sõnastatud selliste oskustena, mida ei ole võimalik ÕK-s kirjeldatud hindamismeetodi (test) abil hinnata. ÕK-st ega ka veebivestlusest asutuse juhiga ei tule välja, kuidas kõik ÕV-id oleks koolituse lõpus saavutatud ja ka hinnatud.

Õppekavas on sihtrühm defineeritud laiapõhjaliselt. Koolituse sihtrühmaks on töökeskonnavolinikud, töökeskonnakoostajad, liikmed, ettevõtte juhid, juhatuse liikmed, personalijuhid, kvaliteedijuhid, tootmisjuhid, töökeskonnaspetsialistid, tehnoloogid, insenerid, projekteerijad ja tootearendajad, tugisikud ja tegevusjuhendajad, operaatorid jm.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et koolituse teemad vastavad valdkondlikule seadusandlusele, kasutatud õppemeetodid sobivad teemade edasi andmiseks, kuid ÕV-d on sõnastatud selliselt, et nad ei ole piisavalt kooskõlas TTOS § 17 lg 5 ja § 18 lg 6 ning õpetatavate teemadega. ÕK-s kasutusel oleva hindamismeetodiga (test) ei ole võimalik hinnata oskustena sõnastatud õpiväljundite saavutatust.

Komisjoni hinnang riskianalüüsi ÕK erinevatele osadele

Riskianalüüsi koolituse ÕK ametlik nimetus on "Töökeskonna riskianalüüsi koostamine". Koolituse nimetus vastab TKS § 2 lg 3 ehk nimetus väljendab võimalikult täpselt täienduskoolituse sisu.

Riskianalüüsi koolituse ÕK rühmana on ära toodud "Töökaitse", vastavalt TKS-le oleks õige kasutada nimetust "Töötervishoid ja -kaitse".

Koolituse eesmärk on sõnastatud sarnaselt volinike koolituse eesmärkidega, milleks on anda teadmiseid töötervishoiu ja tööohutuse korraldamisest, riskide tuvastamisest ning oskusest tulla toime tööõnnetuste ja kutsehaiguste uurimisega, töökeskonna sisekontrolliga jm tegevustega ettevõtte töötervishoiu- ja tööohutuse tagamiseks. Komisjon leiab, et koolituse eesmärk ei anna piisavalt edasi koolituse sisu ja võiks peegeldada enam seda, et koolituse käigus õpetatakse osalejatele riskianalüüsi koostamist. Koolituse sihtrühm on täpselt sama volinike koolituse sihtrühmaga.

Õppekava on välja töötatud TTOS-i alusel. ÕK kogumaht on 30 akadeemilist tundi, millest 24 tundi auditoorset tööd (loeng, arutelud, rühmatöö, individuaalsed praktilised harjutused) ja 6 tundi praktilist tööd. Koolitus on jaotatud 8 teemaks, mille omavahelisi osakaale ei ole välja toodud. ÕK-s kirjeldatud õppemeetodid sobivad koolitusel olevate teemade kajastamiseks ja ÕV-ites kirjeldatavate teadmiste edasi andmiseks.

ÕK-s on sõnastatud 3 ÕV-it.

1. Tunneb seadusandlust töökeskkonna riskianalüüsi korraldamise osas.
2. Oskab tuvastada töökeskkonna ohutegurid, valida meetodid riskide hindamiseks ja välja töötada riskide ennetamise meetmed, valida isikukaitsevahendid ja läbi viia töökeskkonna sisekontrolli.
3. Oskab iseseisvalt koostada töökeskkonna riskianalüüs ja tegevuskava terviseriskide vältimiseks ja vähendamiseks

Kõik õpiväljundid kirjeldavad teadmisi, oskusi ja neid on võimalik ka ÕK-s toodud hindamisviisiga (praktiliste harjutuste sooritamine) hinnata. Komisjon toob siiski välja, et riskianalüüsi esimene ÕV on sarnaselt voliniku koolituse ÕV-iga sõnastatud liiga üldsõnaliselt („*Tunneb seadusandlust...*“) ja seda tuleks konkretiseerida sarnaselt ülaltoodud soovitusel. Riskianalüüsi ÕV „*Oskab valida isikukaitsevahendeid*“ omandamiseks puudub õppekavas vastav teema. ÕV-dina on välja toodud „isikukaitsevahendite valimine“ koolituse teemadena aga „isikukaitsevahendite väljastamine“.

Hindamiskomisjon leiab, et koolitusasutuse riskianalüüsi ÕK on üldjuhul sidus, va asjaolu, et eesmärk ei peegelda koolituse sisu ning ühe ÕV-i osas puudub osaliselt õpetatav teema.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. ÕK nimetus peab võimalikult täpselt väljendama täienduskoolituse sisu. Volinike täienduskoolituse nimetus ei vasta määruses nr 50 § 2 lg 3 välja toodule. ÕK nimetuses on kasutatud sõna „**väljaõppe koolitus**“ töökeskkonnavolinikele ja nõukogu liikmetele. Määrus nr 50 § 2 lg 3 kohaselt korraldatakse **täienduskoolitust** töökeskkonnavolinikele ja töökeskkonnanõukogu liikmetele. Komisjon teeb ettepaneku, et koolitusasutus viiks ÕK nimetuse vastavusse määrusega nr 50 ja muudaks Riskianalüüsi õppekava õppekavarühma nimetust, et see oleks „Töötervishoid ja -kaitse“.
2. TÄKS § 2 lg 2 kohaselt peavad ÕV-d olema sõnastatud õppekava läbimiseks vajalikul miinimumtasemel ning olema hinnatavad ja mõõdetavad. Voliniku ÕK-s on ÕV-id sõnastatud õpiväljundid ei ole piisavalt kooskõlas TTOS § 17 lg 5 ja § 18 lg 6 nimetatud pädevustega. Komisjon soovib sõnastada volinike ÕK-s omandatavad ÕV-id selliselt, et need kajastaksid seadusest tulenevaid pädevusi ehk teadmiseid monitoorida töökeskkonda ning teha vajadusel ettepanekuid ohu kõrvaldamiseks või riskide vähendamiseks. Riskianalüüsi ÕK-s puudub teema, millega saavutada ÕV „*Oskab valida isikukaitsevahendeid*“, seega tuleb õpetatav teema lisada ÕK-sse.
3. Voliniku ÕK olevaid oskustena sõnastatud ÕV-ite saavutatust ei ole võimalik valitud hindamismeetodiga (test) kontrollida. Komisjon soovib esmalt ÕV-id viia vastavusse punktis 2 olevate soovitustega ja seejärel valida nende hindamiseks sobiv hindamismeetod.

Arenguvõimalused

1. ÕK-des ei ole välja toodud erinevatele teemadele kuluvat aega. Õppekavast terviklikuma ülevaate saamiseks ning õppijatele täiendava informatsiooni andmiseks soovib komisjon iga teema juures lahti kirjutada selle teema käsitlemiseks kuluv aeg.
2. Riskianalüüsi ÕK eesmärk ei anna õppe sisu piisava selgusega edasi, seepärast soovib komisjon sõnastada koolituse eesmärgi selliselt, et see vastaks rohkem ÕK pealkirjale ja õpetatavatele teemadele.

Kahe õppekava kokkuvõttes on mõlema õppekava pealkiri, õppemeetodid, õpingute alustamise tingimused omavahel kooskõlas. Enamik volinike ÕK olevatest ÕV-st on sõnastatud selliselt, et need ei anna edasi neid pädevusi, mis on kirjeldatud TTOS-is. Mõlemas õppekavas on puudujääke ÕV-ite sõnastamise osas ning volinike ÕK enamus ÕV-eid ei ole kirjeldatud hindamisviisiga hinnatavad ning seetõttu loeb komisjon kriteeriumi nr 2 nõude põhiosas täidetuks.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

Valdkonna "Õppekava ja õppekavaarendus" kokkuvõttena võib öelda, et hinnatavate ÕK-de väljatöötamisel on arvesse võetud valdkondliku seadusandlust ning tööandjate vajadusi. ÕK-de õppematerjale uuendatakse kooskõlas seadusandluse muudatustega. Samas puuduvad koolitusasutusel põhimõtted, kuidas koolitatavate tagasisidet integreerida õppekava arendamisse. ÕK arendamise jaoks ei küsita tagasisidet õppe sisu, õppemeetodite ja hindamise kohta. ÕK-sid tutvustavas materjalides ei ole õppijatele üheselt aru saada, millised on koolituse lõpetamise tingimused.

Sihtgrupp on õppekavas määratletud ning õpetatavad teemad vastavad seadusandluses nõutavale (TTOS ja selle rakendusaktid). Mõlemas ÕK-s on puuduseid ÕV-te sõnastamisel selliselt, et need väljendaksid konkreetselt neid pädevusi, mida nõuab TTOS (valdavalt on vead volinike ÕV-ites). Komisjon leiab, et Voliniku ÕK ÕV-id ei kajasta piisava selgusega töökeskkonnavoliniku tööülesandeid ning nende saavutatust ei ole võimalik kirjeldatud hindamismeetodi (test) abil hinnata.

Arvestades asjaoluga, et Volinike ÕV-id on võimalik oskusliku sõnastusega viia kooskõlla TTOS-iga, järgides komisjoni soovitusi, loeb komisjon valdkonna "õppekava ja õppekavaarendus" nõuded põhiosas täidetuks.

ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS: Nõuded on põhiosas täidetud

II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

3. Koolitaja suunab õppijaid õppimise eest vastutust võtma.

Suunised: Õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse. See tähendab, et õppeprotsessi alguses on õppijatega läbi arutatud, mis on õppekava eesmärk, õpiväljundid, kuidas toimub õppimine ja hindamine ning kuidas antakse tagasisidet. Koolituse alguses on kaardistatud, milliste ootustega on õppijad koolitusele tulnud ning nende ootustega arvestatakse.

ANALÜÜS

EA kohaselt selgitatakse enne koolituse toimumist välja koolitusel osalejate tööalane taust, millistest ettevõtetest on koolitatavad või kas on tegemist Töötukassa saadetud koolitatavatega. Reeglina on õppegrupid väikesed: koolitatavate arv ettevõttest/ettevõtetest on tavaliselt 4-6, suuremate ettevõtete korral keskmiselt 10 inimest (vahel harva ka 30), 1-4 koolitatavat Töötukassast (10 % koolitatavate koguarvust). Riskianalüüsi ÕK koolitusgrupid on suuremad kui volinike koolituse grupid.

Sõltuvalt koolitatavate taustast ja grupi suuruselt (1-10 osalejat) pööratakse ühele või teisele teemale rohkem tähelepanu, võetakse arvesse ka asutuse eripära, kus koolitusel osaleja töötab. Samuti valitakse ühe õppemeetodina kas individuaalne töö või rühmatöö, sõltuvalt koolitatavate arvust. Veebivestlusel asutuse juhiga tõi ta välja, et kui koolitatavad on erinevatest valdkondadest või ettevõtetest, ei muudeta õppekavas erinevate teemade osakaalu, küll aga püütakse käsitleda teemasid valdkonnast lähtuvalt. Seepärast tehaksegi reeglina väikesed õppegrupid, et oleks võimalik individuaalselt teemadele läheneda. Arutelude korral püüab koolitaja osalejad kaasata diskussiooni ning esitab osalejatele teemakohaseid küsimusi.

Koolituse alguses antakse teada, millised on teemad, millisel viisil neid käsitletakse (individuaalne, rühmatöö) ja kuidas koolituse lõpus toimub hindamine. Koolitaja tutvustab ennast ja oma töökogemust antud valdkonnas.

Kokkuvõtvalt leiab komisjon, et koolitaja kaasab õppijaid õppeprotsessi, arutades koolitusel osalejatega läbi käsitletavat teemat ning enne koolituse algust on koolitaja teinud endale selgeks koolitatavate tausta. Õppijatele tutvustatakse koolituse alguses teemasid, hindamise meetodeid ning selgitatakse välja nende ootused ja püütakse nendega võimalusel arvestada.

4. Koolitajad kasutavad õppekava elluviimisel asjakohaseid õppemeetodeid, mis toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: Koolitaja lähtub koolituse läbiviimisel õppekavast ja toetab õppijat õppe protsessis. Kui koolitust viib läbi mitu koolitajat, on koolitajad koostöös läbi arutanud terve koolituse sisu ja tagavad, et koolitus moodustab õppija vaates terviku.

Õppemeetodid on asjakohased: nende valikul on arvestatud koolituse eesmärgi, õpiväljundite ja sihtrühmaga ning need toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel. Koolitaja kasutab õppekava eesmärkide saavutamiseks paindlikke ja vaheldusrikkaid ja õppijate eripärasid arvestavaid lähenemisviise, mis toetavad õppijate õppimist ning õpioskuste arengut.

ANALÜÜS

Tuginedes veebivestlusele, viib koolitusi mõlemas ÕK-s põhiliselt läbi asutuse juht (ca 70% õppe mahust). EA-s on välja toodud, et koolitajad on kursis ÕK-de eesmärkide ja sisuga ning olid kaasatud ÕK-de väljatöötamisse. Veebivestluses asutuse juhiga väitis viimane, et teisi koolitajaid kaasatakse põhiliselt õppijatele vahelduse pakkumiseks, et kogu aeg ei õpetaks üks ja sama koolitaja, mitte niivõrd teemade valdamise pärast. Koolitajatel on teistes asutustes põhitöö ning seetõttu ei ole nad otseselt õppekava arendamisse kaasatud. Eestikeelsete koolituste korral kasutatakse koolitajana inimest, kellel on tööinspektori taust (teemadena riiklik järelevalve, töötajate juhendamine) ja venekeelsete koolituste korral koolitajana ergonoomi (teemadena bioloogilised ja keemilised ohutegurid).

EA kohaselt ning tuginedes veebivestlusele asutuse juhiga kasutatakse õppemeetodina lisaks loengutele erinevaid õppemetoodilisi lahendusi (vestlus, rühmatöö, individuaalne töö, arutelu, filmide vaatamine, situatsioonide lahendamine, situatsioonide läbimängimine).

Asutuse juhi sõnul järgitakse koolituse läbiviimisel ÕK ja selles olevaid teemasid. Komisjon leiab, et kasutatavad õppemeetodid on aja- ja asjakohased.

5. Õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimused ja väljastatavad lõpudokumendid. Õppija saab koolitajalt tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Tunnistuse andmise korral hinnatakse kõikide õpiväljundite saavutamist.

Suunised: Lõpetamise tingimused on asjakohased ja lõpetamise dokumentide väljastamisel lähtutakse seaduse nõuetest ([täienduskoolituse standardi § 2 lõike 1 punktis 9 ja § 3 lõigetes 1 ja 2](#)). Kui koolituse lõpus antakse tunnistus, siis on alati hinnatud kõikide õpiväljundite saavutamist ja antud selle kohta õppijale tagasisidet. Hindamine on läbipaistev ja objektiivne ning toetab õpiväljundite saavutamist. Kui koolitus lõpeb tõendiga, siis annab koolitaja igale õppijale arengut toetavat tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Hindamine ja tagasiside andmine toimub kas õppeprotsessi käigus või lõpus.

ANALÜÜS

TKS § 2 lg 1 p 9 kohaselt tuleb täienduskoolituse õppekavas sätestada lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid. Mõlemas ÕK-s on lõpetamise tingimused ühe ÕK lõikes välja toodud 2 korda ja seda erinevalt. ÕK-des on esitatud õpilaste hindamise viisid.

Volinike koolituse ÕK-s on lõpetamise tingimusena välja toodud valikvastustega testi edukas sooritamine. ÕK edasises tekstis on teistkordselt välja toodud lõpetamise tingimused, milleks on osalemine 80% ulatuses auditoorsetes tundides, etteantud testi sooritamine positiivsele tulemusele. Asutus on komisjonile edastanud näidistesti versiooni, milles on 15 valikvastustega küsimust. Tõendi väljastamise tingimusi õppekavas sätestatud ei ole.

EA-s on 5 kriteeriumi vastusena esitatud järgnev info „*Õpiväljundite omandamist näitavad eelnevalt toodetud kriteeriumid nagu eksami sooritamine või praktiliste tööde sooritamine jne. ....Praktiliste oskuste hindamiseks on pigem praktiline töö ja vestlus.....Kasutuses kaks peamist hindamise meetmed eksam või praktiline töö + vestlus ehk praktilise töö kaitsmine.*“

Töökaitse OÜ õppekorralduste aluste punktis 5.1 ja 5.1.1 on öeldud, et lõpetamise tingimused on sätestatud iga koolitusprogrammi õppekavas. *Lisaks sellele on ära toodud, et koolituse auditoorsetes tundides /e-õppes osalenud, õpiväljundid omandanud ning hindamise läbinud õppijale väljastatakse tunnistus. Koolituse läbimisel 51-100% ulatuses, aga hindamisel mitteosalenud või hindamist mitteläbinud õppijale väljastatakse kirjaliku soovi korral koolitusel osalemise tõend.*

TKS § 3 lg 1 ja 2 kohaselt tuleb täienduskoolituse ÕK-s välja tuua, millal koolitusel osalemisel väljastatakse tõend ja millal tunnistus. Mõlemas ÕK-s on viide, et koolituse lõpetades väljastatakse dokumendina tunnistus või tõend, kuid ÕK-des puudub viide selle kohta, millistel tingimustel väljastatakse koolituses osalemise tõend. See, et asutuse sisedokumentides on viide tõendile olemas ei ole piisav, sest vastav informatsioon peab potentsiaalsele õppijale olema kätte saadav ÕK-st.

Esitatud dokumentides varieeruvad lõpetamise tingimused nii ÕK siseselt kui ka muude dokumentide lõikes. EA-s on mainitud hindamise vormina eksam, volinike ÕK-s test, riskianalüüsi ÕK-s kord test, kord praktiline töö ning EA-s on välja toodud kas eksam või praktiline töö. Kuna esitatud dokumentide info on vastukäiv, siis täpsustati veebivestlusel asutuse juhiga ÕK-de lõikes lõpetamise tingimusi. Asutuse juhi väitel on EA-s kasutatud termineid test ja eksam sünonüümidenä. Volinike koolituse lõppedes tehakse valikvastustega test (näidis on esitatud komisjonile). Kui testi tulemus on puudulik, siis väljastatakse tõend. Testi sooritamine on positiivne, kui 70 või 80% vastustest on õiged. Komisjonile esitatud näidistestiga on ainult osaliselt võimalik hinnata õpiväljundite saavutatust. Testiga saab kontrollida esimest õpiväljundit (*Tunneb seadusandlust, tööandja ja töötaja kohustusi, õigusi ja vastutust*) ning ainult osaliselt teist, neljandat ja seitsmendat (*Oskab tuvastada töökeskkonna ohutegurid, anda hinnangut riski tasemele ja välja töötada ennetamise meetmed; Oskab kaasata töötajaid ja korraldada tööandja ja töötajate koostööd ohutu töökeskkonna nimel; Oskab korraldada töötajate juhendamist ja kontrollida ohutus nõuete täitmist*). Komisjoni hinnangul ei ole võimalik testiga hinnata õpiväljundeid kolm, viis ja kuus (*Oskab anda hinnangut riskianalüüsi kvaliteedile ja läbi viia töökeskkonna sisekontrolli; Võimeline anda hinnangut töökeskkonnaalastele dokumentidele ja osaleda tööõnnetuste ja kutsehaiguste uurimisel; Oskab valida isikukaitsevahendid ja suunata töötajaid tervisekontrolli*).

Arvestades, et volinike koolituse ÕK-s on rohkelt mahukaid ja oskusi nõudvaid õpiväljundeid, mida ei ole võimalik testi sooritamise kontrollida, on võimalik läbida koolitus nii, et mõni õpiväljund on jäänud saavutamata.

Riskianalüüsi koolituse ÕK tutvustavas informatsioonis on ühes kohas välja toodud, et koolitus lõpeb teadmiste kontrolliga (esimesel lehel). Testi edukale sooritajale väljastatakse tunnistus. ÕK teisel lehel on kirjas lõpetamise tingimustena osalemine 100% ulatuses auditoorsetes tundides, etteantud harjutuste/ülesannete sooritamine positiivsele tulemusele. Tõendi väljastamise tingimusi ÕK-s sätestatud ei ole.

Riskianalüüsi koolitus lõpeb asutuse juhi sõnul varem ettevalmistatud praktilise töö tutvustamisega 15 minutilise ettekande näol, millele järgneb 10 min tagasisidet lektorilt igale inimesele. Seda juhul kui koolituse grupid on väikesed (1-4), suuremate gruppide korral sellist tagasisidet ei kasutata, vaid kasutatakse meetodit, kus koolitavad annavad üksteisele tagasisidet ning koolitaja jälgib ja vajadusel siis täpsustab hinnanguid. Asutuse juhi sõnul otsustatakse suuremate gruppide korral, kas igaüks teeb oma riskianalüüsi, võib teeb igaüks oma ohuteguri kohta analüüsi, igal juhul lähenetakse teemale paindlikult. Asutuse juhi sõnul väljastab ta tunnistuse osalejale alles siis, kui riskianalüüs on tehtud. Selleks teeb osaleja ettekande ja koolitaja annab sellele positiivse tagasiside. Kui vaja, nõuab koolitaja töö parandamist ning peale töö uuesti hindamist positiivsele tulemusele väljastatakse tunnistus. Tõendit ei ole ühelegi osalejale kunagi väljastatud. Sellisel viisil hindamine toimub sageli ka õppetöö väliselt ja võib vahel kesta ka 2 tundi.

Koolitaja sõnul võivad õppijad riskianalüüsi teha õppeklassis või ka kodus iseseisvalt. Kui ettevõtte on tellinud koolituse, siis tehakse ettevõtte spetsiifiline riskianalüüs. Töötukassa koolitavatele annab lektor ise nn näidissettevõtte, mille alusel riskianalüüs koostada. Selline viis õpiväljundite hindamiseks on komisjoni arvates sobiv. Samas tekitab küsimust asjaolu, et hindamine ja tulemuste tagasisidestamine kord on ja kord ei ole õppekava osa. Reeglina antakse õppurile tagasiside väljaspool koolituse mahtu ning kui lektor jääb töö tulemusega rahule, väljastatakse tunnistus, kui mitte, siis tunnistust ei väljastata, vaid tuleb nii kaua käia tulemusi kaitsmas kui lektor jääb esitatud töö tulemustega rahule.

Asutuse juhi sõnul antakse mõlemal ÕK-l õppijatele õppetöös edenemise kohta ka jooksvat tagasisidet. Asutuse juht on EA välja toonud, et *..arvan, et õppija teab mil määral ta õpiväljundid omandanud, aga samas alati saab küsida tagasisidet lektori käest..* Veebivestlusel asutuse juhiga selgus et ta annab koolitusel osalejatele pidevalt koolituse jooksul tagasisidet ning selle käigus ka saab aru, kas inimesed suudavad omandada õpiväljundeid või mitte.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Komisjon tuvastas, et koolitusasutuse erinevates dokumentides on koolituse lõpetamise tingimused sõnastatud nii dubleerivalt kui kohati vastuoluliselt. Potentsiaalne õppija ei saa selgelt aru, kuidas teda õppe lõppedes hinnatakse. Komisjon soovib asutusel täiendada ÕK-des olevat infot lõpetamise tingimuste kohta selliselt, et see oleks esitatud ÕK lõikes ühekordselt ning potentsiaalsele õppijale arusaadavalt - kas koolituse lõpetamisel tuleb sooritada test, eksam või praktiline töö.
2. ÕK-des on väljastatavate dokumentide juurde märgitud info ainult tunnistuse kohta. Soovitame lisada õppekavasse info ka selle kohta, millistel tingimustel väljastatakse õppijatele tõend.
3. Volinike ÕK-s kasutatava hindamismeetodiga ei ole võimalik hinnata, kas kõik ÕV-d on saavutatud. Soovitame muuta hindamismeetodeid selliselt, et kursuse lõpus oleks võimalik hinnata ka praktilise iseloomuga õpiväljundeid või teise variandina korrigeerida õppekavas õpiväljundeid.
4. Riskianalüüsi ÕK läbimise hindamismeetodina kasutatav praktiline harjutus on küll sobiv meetod hindamaks ÕV-deid, aga komisjon tuvastas, et õppuritele ei kohaldata hindamisel sarnast metoodikat. Komisjon soovib asutusel korrigeerida ÕK selliselt, et töö tulemuste tagasisidestamine oleks arvestatud ühetaoliselt ja osaleja ei peaks käima oma praktilist tööd kaitsmas mitu korda. Juhul, kui praktiline töö on korduvalt hinnatud ebarahuldavaks, peaks asutus väljastama osalejale tõendi koolitusel osalemise kohta, selmet kutsuda teda mitu korda tagasi tööd uuesti kaitsma.

6. Õppijatelt kogutakse tagasisidet õppimisele ja õpetamisele ning tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.

Suunised: Õppijaid innustatakse andma koolitajale tagasisidet õppimise ja õpetamise protsessi kohta. Tagasisidet kogutakse süsteemselt. Tagasiside küsimused kajastavad koolituse erinevaid aspekte, näiteks

õppijate rahulolu õppesisu, meetodite, hindamise, õppe mahu ja koolitajaga. Tagasiside tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.

ANALÜÜS

EA-s on kirjeldatud õppuritelt kogutava tagasiside küsimustiku teemad, milledeks on koolitaja kvaliteet (kui selgelt, arusaadavalt ja professionaalselt koolitaja edastab teadmised), koolituse korralduse kvaliteet (koolituse aeg, koht, etteteatamise ja meeldetuletuste jagamine, materjalide edastamine), õppematerjalide kvaliteet (nähtavus, lugemise mugavus jne). Asutus esitas komisjonile ka näite venekeelse tagasiside kokkuvõttest, millele oli vastanud 2 inimest. Asutuse juhi sõnul on tegemist standardse küsimustikuga, samasugust tagasisidet küsitakse ka eestikeelsete koolituste kohta. Küsimustikku kasutatakse mõlema ÕK kohta. Tagasiside kokkuvõtte koosneb viiest üldisest küsimusest. Hinnangut koolituse kohta saab anda 5-pallisel skaalal, kus 5 näitab kõrgemat rahulolu ja 1 kõige madalamat. Küsimused on järgmised: kursuse üldhinnang, hinnang lektorile, hinnang materjalidele, hinnang kursuse korralduse koht (aeg, koht), kas kursus rahuldab teie ootusi. Lisaks on tagasiside kokkuvõttes ära toodud 2 avatud küsimust: „Millised teemad teid veel huvitavad“; „Kommentaari või teised ettepanekud“. Asutuse juhi sõnul on tagasiside koolitusele olnud ainult väga positiivne ning mingeid konkreetseid muutusi ÕK-desse seetõttu tehtud ei ole.

Komisjon leiab, et koolitusasutuse tagasiside küsimustik ei kajasta koolituse erinevaid aspekte, mille põhjal oleks võimalik koguda tagasisidet näiteks õppijate rahulolu õppesisu, õppemeetodite, hindamise ja õppe mahu osas. Komisjon leiab, et praeguse tagasiside põhjal ei ole võimalik saada konkreetset tagasisidet, kuidas arendada ja parendada õppekavasid ja õppeprotsessi. Samuti on 2 õppuri tagasiside koolitusele liiga tagasihoidlik, et see annaks asutusele ülevaade oma koolituste ja koolitajate ning õppe korralduse kvaliteedist, mille põhjal teha vajadusel muudatusi ÕK-desse või muuta õppeprotsesse.

Tuginedes EA-le ja vestlusele koolitusasutuse esindajaga toob komisjon välja, et kasutatava tagasiside põhjal ei ole võimalik saada infot selle kohta, mida ÕK-des muuta või parendada.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Komisjon tuvastas, et kasutatav tagasiside küsimustik on liiga üldine, et selle põhjal teha vajadusel süsteemseid muudatusi ÕK-des. Komisjon soovib koolitusasutusel täiendada tagasiside küsitlust selliste oluliste teemadega nagu õppesisu, õppemeetodid, hindamine ja õppe maht. Komisjon soovib konkretiseerida tagasiside küsimused, et saada nendest sisulist infot. 5 palli skaalal kogutav üldine info koolituse kohta ei anna koolitusasutusele lisateadmisi ega sisendit selle kohta, mida õppeprotsessis paremaks muuta.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

Valdkonna “Õppimine ja õpetamine” kokkuvõttena leiab komisjon, et koolitajad kasutavad õppekava elluviimisel asjakohaseid õppemeetodeid. Koolitajad lähtuvad õppekavast, kuid võtavad arvesse ka koolitatavate tööalast tausta. Volinike koolituse ÕV-ite saavutamist hinnatakse testiga, mis arvestades sõnastatud ÕV-eid ei ole ainuüksi sellise meetodiga võimalik. Tagatud ei ole õppekavas olevate kõikide õpiväljundite saavutamise hindamine. Riskianalüüsi ÕV-ite hindamismeetodid on sobivad. ÕK-s välja toodud info õpingute lõpetamise

tingimuste ja väljastatavate dokumentide kohta vastab osaliselt TKS § 3 lõigetele 1 ja 2 toodud nõuetele. Puudu on info tõendi väljastamise kohta ning info tunnistuse väljastamise kohta on vastuoluline.

Komisjoni hinnangul on õppekava ja selle alusel toimuva koolituse tagasisidestamisel arenguruumi, kuivõrd sealt saadav informatsioon on liiga napp, et sellise tagasiside põhjal süsteemselt arendada õppekava. Positiivsena saab välja tuua, et vaatamata süsteemse tagasiside rakendamise puudumisele on õppijad siiani siiski olnud rahul nii koolitajate kui omandatud teadmistega.

Kokkuvõtvalt loeb komisjon kriteeriumite 3-6 valdkonna "õppimine ja õpetamine" nõuded põhiosas täidetuks.

ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE: Nõuded on põhiosas täidetud

III KOOLITAJAD

7. Koolitajatel on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon, õpi- ja/või töökogemus ja täiskasvanute koolitaja pädevus. Info koolitajate kompetentside kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Koolitaja arendab regulaarselt oma erialaseid ja täiskasvanute koolitaja pädevusi.

Suunised: Info kõigi koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- ja/või töökogemuse kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel ([TäKS § 11 lõige 2](#)). Veebilehel on koolitajate kompetentside kirjelduses lisaks erialasele kvalifikatsioonile ja varasemale töökogemusele märgitud asjakohane erialane ja täiskasvanute koolitamise alane enesetäiendamine. Koolitusasutus on määratlenud nõuded koolitajatele (sh praktikajuhendajatele) ning neid rakendatakse koolitajate (sh praktikajuhendajate valikul). Asutusel on olemas praktika läbiviimise põhimõtted. Koolitaja analüüsib oma tegevust, võttes mh arvesse õppijate tagasisidet, ning hoiab end kursis uuemate suundadega nii eriala- kui täiskasvanukoolituse valdkonnas.

ANALÜÜS

Asutuse ÕK-des on esitatud kolm koolitajat. Mõlemal ÕK-l õpetavad samad koolitajad. Veebivestluses asutuse juhiga selgus, et tema on põhiline koolitaja, kes viib läbi ca 70% koolitustest. Veebivestluses asutuse juhiga selgus, et vahel kaasatakse ka külaliskoolitajana mõni tööpsühholoog või töötervishoiuarst, kuid EA-s ega ÕK-des neid mainitud ei ole. Samuti ei selgunud vestlusest, kui suures mahus teised koolitajad koolitust läbi viivad.

EA-s on kirjeldatud, et koolitaja peab olema kõrgema erialase haridusega ja kogemusega, hea rääkija, meeldiv ja empaatiline, oskama tagasisidet anda ja olukorrast lähtuvalt valida sobivad õppemeetodid. Asutuse juht on leidnud koolitajad otsepakkumiste kaudu, põhiliselt oma tuttavad, kes asutuse juhiga samas valdkonnas töötavad.

Peamise lektori haridustase, kvalifikatsioon, õpi- ja töökogemus on ÕK-des välja toodud ning komisjoni hinnangul omab ta asjakohast pädevust töökeskkonna valdkonnas ja vastavate koolituse läbiviimiseks. Koolitaja läbitud täienduskoolituste kohta on esitatud üldine info. Koolitaja täiskasvanute koolitamise alast pädevust ÕK-des ega asutuse kodulehel välja toodud ei ole. Veebivestlusel asutuse juhiga ütles ta, et on ennast täiendanud Tallinna Tehnikaülikoolis, kus doktorandina on osalenud kõrgkoolipedagoogika kursusel.

Teise koolitaja kohta on ÕK-des samuti välja toodud haridustase, kvalifikatsioon, õpi- ja töökogemus, mis võimaldavad tal ÕK-as olevaid teemasid õpetada. Infot konkreetse õppeasutuse lõpetamise, tööstaaži ja konkreetsete täienduskoolituste kohta ÕK-des ega kodulehel ei ole välja toodud.

Kolmanda koolitaja kohta ei ole toodud ÕK-des välja haridustaset, kvalifikatsiooni, tööstaaži ega läbitud täienduskoolitusi. Välja on toodud lühiinfo koolitaja töökoha ja tööalaste teadmiste kohta. Lisamaterjalidena esitas asutus koolitaja haridust tõendava diplomi (Sotsiaal-Humanitaarinstituudi õigusteaduse diplomiõpe). Arvestades koolitaja töökohta (Põhja Tööinspeksioon) ja õpetatavaid teemasid arvestab komisjon tema pädevuse lektorina sobivaks.

TKS § 2 lg 1 p 10 kohaselt on nõutav, et täienduskoolituse õppekavades sätestatakse koolitajate kvalifikatsioon. Ühe koolitaja puhul on antud nõue asutuse veebilehel täidetud osaliselt.

Vestlusel koolitusasutuse juhiga selgus, et koolitajatele ei ole kehtestatud kohustuslikke perioodilisi enesetäiendamise nõudeid. Asutusel ei ole välja töötatud koolitajate enesetäiendamise korda.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

1. Koolitajate kompetentsust tõendav kvalifikatsioon, õpi- ja/või töökogemus peab olema kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Koolitusasutusel on info esitatud osaliselt. Tulenevalt TKS § 2 lg 1 p 10 soovib komisjon asutusel täiendada veebilehel olevate koolitajate tutvustavaid andmeid ning lisada info koolitajate tööstaaži, konkreetsete täienduskoolituste kohta ning kolmanda koolitaja haridustaseme kohta. Lisaks tuleb asutusel ÕK-desse lisada külaliskoolitajate andmed, kelle olemasolu selgus veebivestluse käigus.
2. Kuna koolitusasutus kasutab koolitajatena valdkonna praktikuid, kellel täiskasvanute koolitamise alane ettevalmistus puudub, soovib komisjon pöörata eraldi tähelepanu nende koolitamisalaste kompetentside arendamisele.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE KOOLITAJAD

Koolitajate erialase kvalifikatsiooni ja töökogemuse info esitamise osas esineb asutuse veebilehel mõningaid puudujääke. Ühe koolitaja puhul puudub info haridustaseme kohta, millal ja kust on haridus saadud.

Koolitajate läbitud täienduskoolituste kohta konkreetset infot pole. Koolitajate töökogemust küll mainitakse, aga ainult üldsõnaliselt. Hindamiskomisjon toob välja, et koolitajate täiskasvanute koolitamise alane pädevus ei ole kontrollitav või puudub. Samas nähtub ÕK-dest, et koolitajatel on koolituse läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon või tööalane kogemus, seega on hindamisvaldkonna nõuded põhiosas täidetud.

KOOLITAJAD: Nõuded on põhiosas täidetud

IV RESSURSID

8. Füüsiline ja/või digiõppe keskkond on asjakohane ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: Füüsiline keskkond vastab tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele ja on õppijatele ohutu. Koolituse kirjelduse juures on olemas info ruumide ligipääsetavuse osas. Veebikeskkonnas läbiviidava õppe puhul arvestatakse õppija vajadustega. Õppija toetamiseks õpiväljundite saavutamisel on kavandatud aja- ja asjakohased digitehnoloogilised lahendused, sh vajadusel e-õppe keskkond. Koolituse kirjelduses on nimetatud, milliseid tehnoloogilisi vahendeid õppijal on vaja, et veebiõppes osaleda.

ANALÜÜS

Asutuse veebilehel on ära toodud, et koolitusi viiakse läbi Töökaitse õppeklassis või Zoom/Teams/Google Meet keskkonnas või Tellija asukohas. Asutuse veebilehel on olemas pildid õppeklassist. EA-s on kirjeldatud kvaliteedikriteeriumid, millest ruumi valiku tegemisel lähtutakse. Näiteks m3 arv inimese kohta, nõuetele vastav valgustus, tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid, mida ruumide valikul arvestatakse. Asukoha valikul on EA-s välja toodud, et koolitaja võtab arvesse ligipääsetavust, parkla olemasolu ja lõuna pidamise võimalust. Asutusesisestes dokumentides on samuti ära toodud nõuded õppekeskkonnana kasutatavatele ruumidele, mis on sarnased EA-s märgitule või isegi põhjalikumad.

Andes hinnangu koolituse toimumise füüsilisele keskkonnale EA-i ja koolitusasutuse juhiga vestluse põhjal, saab välja tuua, et koolitaja võtab koolitusruumide valimisel arvesse tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid ning ruumis vajaliku tehnika ja varustuse olemasolu koolituse läbiviimiseks. Asukoha valikul arvestatakse ligipääsetavust, parkla olemasolu ja lõuna pidamise võimalust.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE RESSURSID

Asutusel on kehtestatud nõuded, mille alusel valitakse sobiv õpikeskkond nii TäKS § 10 kui ka TTOS mõistes. Eelpool tulenevast tulenevalt on komisjoni otsus, et hindamisvaldkonna nõue on täidetud.

RESSURSID: Nõuded on täidetud